

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 561/2025-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky , narodenej , zastúpenej BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., Laurinská 4, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra sp. zn. 9C/45/2022 z 20. júna 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 21. augusta 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

2. Sťažovateľka bola žalovaná v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o ktorej rozhodol okresný súd rozsudkom z 23. marca 2023 tak, že žalobu zamietol, pričom priznal sťažovateľke nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu proti žalobcom. Krajský súd v Nitre prvostupňové rozhodnutie rozsudkom sp. zn. 12Co/93/2023 z 12. decembra 2023 potvrdil a sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3. Vyšší súdny úradník uznesením zo 4. januára 2024 zaviazal žalobcov na úhradu trov konania vo výške 3 320,57 eur a trov odvolacieho konania vo výške 830,81 eur. Okresný súd (rozhodnutím sudcu) zmenil prvostupňové rozhodnutie tak, že zaviazal žalobcov na náhradu trov konania vo výške 412,10 eur a trov odvolacieho konania vo výške 108,83 eur, a to s poukazom na § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), podľa ktorého je základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej

služby jedna trinástina výpočtového základu, ak klientom je fyzická osoba a predmet konania sa týka nehnuteľnosti, ktorá je určená na bývanie alebo jej slúži na bývanie.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka poukazuje na to, že v sporoch o určenie vlastníckeho práva k veci je základná sadzba tarifnej odmeny hodnota veci, o ktorej vlastníctve sa vedie spor. Okresný súd preto nesprávne právne vec posúdil, keď pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania vychádzal z § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky. Sťažovateľka v spornej nehnuteľnosti nebýva – býva tam iba žalobkyňa v 1. rade, možno žalobca v 2. rade. Zmyslom a účelom § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky je chrániť právo bývania fyzických osôb. Avšak keď sťažovateľka v spornej nehnuteľnosti nebýva, jej právo bývania sa v prejednávanej veci nechránilo. Je preto nespravodlivé, že sťažovateľke, ktorá sa musela podanej žalobe brániť, neboli pre vydanie napadnutého rozhodnutia nahradené všetky trovy, ktoré účelne v súlade s vyhláškou vynaložila.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania ako o integrálnej súčasť súdneho konania je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť.

6. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle, a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (obdobne napr. I. ÚS 40/2012, II. ÚS 255/2023).

7. Podstatou podanej ústavnej sťažnosti je argumentácia sťažovateľky, podľa ktorej okresný súd nemal rozhodovať o trovách konania s ohľadom na § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky, ale mal vychádzať z hodnoty nehnuteľnosti. Poukazovala pritom na to, že ona sama nehnuteľnosť neobýva, ale obývajú ju niektorí žalobcovia.

8. Sťažovateľka síce vo vyjadrení k sťažnosti žalobcov proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka namietala aplikáciu § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky, avšak z iného dôvodu, ako je uvedený v ústavnej sťažnosti. Ako vyplýva z napadnutého uznesenia, tvrdila, že za nehnuteľnosť určenú na bývanie možno považovať len rodinný dom, a nie aj priláhlé pozemky (pozri bod 4 napadnutého uznesenia). Na túto jej konkrétnu námietku okresný súd odpovedal (body 17 a 18 napadnutého uznesenia) a tieto právne závery už sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nenamietala. Vo vzťahu k jej argumentácii uvedenej v ústavnej sťažnosti by preto bolo možné uvažovať o odmietnutí ústavnej

sťažnosti pre nevyčerpanie účinných prostriedkov nápravy (zjednodušene povedané – argumentáciu mala použiť už v konaní pred okresným súdom, a nie až v ústavnej sťažnosti). Ústavný súd však považoval za nevyhnutné reagovať na podstatu sťažnostnej argumentácie, a tou je (podľa sťažovateľky) nesprávna aplikácia § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky (bez ohľadu na konkrétne dôvody, prečo je táto aplikácia nesprávna).

9. Zmyslom a účelom § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky je chrániť právo bývania fyzických osôb, ktoré zahrňuje aj podľa názoru ústavného súdu nielen samotnú stavbu, ktorá je určená na bývanie, ale prípadne aj ďalšie nehnuteľnosti, ktoré sú funkčne súčasťou obydľia, resp. tvoria s obydľím jeden celok. Takémuto právnomu názoru zodpovedá aj formulácia zákonodarcu, ktorý v predmetnom ustanovení použil výraz nehnuteľnosti, a nie stavba alebo obydlie. Tento právny názor ústavného súdu (pozri tiež II. ÚS 404/2022 a III. ÚS 277/2017) plne korešponduje s odôvodnením okresného súdu v napadnutom uznesení.

10. Zároveň nie je podstatné, ktorá zo strán spornú nehnuteľnosť využíva na bývanie, podstatné je, že je na bývanie užívaná niektorou zo strán (ktorá je zároveň fyzickou osobou). Právna úprava obsiahnutá v § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky reflektuje na podvody na trhu s nehnuteľnosťami na strane jednej a na základné ľudské právo na ochranu obydľia na strane druhej. Ide najmä o posilnenie ochrany účastníka konania, ak predmetom konania je jeho obydlie – teda o prípady, v ktorých by často osoba v nepriaznivej finančnej situácii musela čeliť neprimerane vysokej náhrade trov konania [pozri Vyhláška o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (advokátska tarifa), 2. vydanie, 2024, s. 98 – 118: J. Baricová, I. Fiačan].

11. Ak teda právna úprava nepochybne chráni žalobcov ako obývajúcich sporné nehnuteľnosti vo vzťahu k vlastnému právnomu zástupcovi, bolo by absurdné tvrdiť, že to isté ustanovenie ich za tých istých okolností nechráni pri určovaní výšky náhrady trov konania v prípade, ak spor prehrajú. Inak povedané, pokiaľ sa konanie týka nehnuteľnosti, ktorá je určená na bývanie alebo slúži na bývanie (čo nebolo sporné) a ktorákoľvek zo strán túto nehnuteľnosť obýva, potom sa náhrada trov konania vždy určí v zmysle § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky, a to bez ohľadu na to, ktorá zo sporových strán bude napokon v konaní úspešná.

12. Napadnuté uznesenie nemožno vnímať ako svojvoľné alebo arbitrárne, pričom súd logicky a dostatočne zrozumiteľne vysvetlil dôvody, pre ktoré aplikoval § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky. Ústavnú sťažnosť preto ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

13. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. októbra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu